

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 2. aprila 2020*

„Predhodno odločanje – Intelektualna lastnina – Avtorska in sorodne pravice – Direktiva 2001/29/ES – Člen 3(1) – Direktiva 2006/115/ES – Člen 8(2) – Pojem ‚priobčitev javnosti‘ – Podjetje za dajanje v najem vozil, ki imajo vsa kot standardno opremo radijski sprejemnik“

V zadevi C-753/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Högsta domstolen (vrhovno sodišče, Švedska) z odločbo z dne 15. novembra 2018, ki je prispela na Sodišče 30. novembra 2018, v postopku

Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim),

Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI)

proti

Fleetmanager Sweden AB,

Nordisk Biluthyrning AB,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi E. Regan, predsednik senata, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič (poročevalec) in C. Lycourgos, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodna tajnica: C. Strömholm, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 6. novembra 2019,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim) in Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI) P. Sande in D. Eklöf, advokater,
- za Fleetmanager Sweden AB S. Hallbäck, S. Wendén, J. Åberg in U. Dahlberg, advokater,
- za Nordisk Biluthyrning AB J. Åberg, C. Nothnagel in M. Bruder, advokater,
- za Evropsko komisijo K. Simonsson, J. Samnadda, E. Ljung Rasmussen in G. Tolstoy, agenti,

* Jezik postopka: švedščina.

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 15. januarja 2020

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(1) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230; popravka v UL 2008, L 314, str. 16, in UL 2012, L 33, str. 9) in člena 8(2) Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL 2006, L 376, str. 28).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru dveh sporov, in sicer med Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim) (švedska organizacija za upravljanje pravic skladateljev glasbenih del in njihovih založnikov) in Fleetmanager Sweden AB (v nadaljevanju: Fleetmanager) ter med Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI) (švedska organizacija za upravljanje sorodnih pravic izvajalcev) in Nordisk Biluthyrning AB (v nadaljevanju: NB) glede opredelitve dajanja v najem avtomobilov, opremljenih z radijskimi sprejemniki, z vidika avtorske pravice.

Pravni okvir

Mednarodno pravo

- 3 Svetovna organizacija za intelektualno lastnino (SOIL) je 20. decembra 1996 v Ženevi sprejela Pogodbo SOIL o avtorski pravici (v nadaljevanju: MSOILAP), ki je bila v imenu Evropske skupnosti potrjena s Sklepom Sveta 2000/278/ES z dne 16. marca 2000 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 33, str. 208) in je za Evropsko unijo začela veljati 14. marca 2010 (UL 2010, L 32, str. 1).
- 4 Člen 8 MSOILAP z naslovom „Pravica do javne priobčitve [priobčitve javnosti]“ določa:
„Brez vpliva na določbe točke (ii) prvega odstavka 11. člena, točk (i) in (ii) prvega odstavka 11. bis člena, točke (ii) prvega odstavka 11. ter člena, točke (ii) prvega odstavka 14. člena in prvega odstavka 14. bis člena Bernske konvencije avtorji književnih in umetniških del uživajo izključno pravico dovoljevati vsako javno priobčitev svojih del po žici ali brezžično, vključno s tem, da postanejo njihova dela dostopna javnosti na način, ki omogoča posameznikom dostop do njih s kraja in v času, ki ju sami izberejo.“
- 5 Skupne izjave o MSOILAP so bile sprejete na diplomatski konferenci 20. decembra 1996.
- 6 Besedilo skupne izjave v zvezi s členom 8 te pogodbe se glasi:
„Dogovorjeno je, da samo zagotovitev fizičnih objektov in naprav za omogočanje priobčitve ali za priobčitev sama po sebi ni priobčitev v smislu te pogodbe ali Bernske konvencije. [...]“

Pravo Unije

Direktiva 2001/29

7 V uvodni izjavi 27 Direktive 2001/29 je navedeno:

„Samo nudenje fizičnih zmogljivosti, ki olajšajo ali omogočijo priobčitev, še ne šteje za priobčitev v pomenu te direktive.“

8 Člen 3 te direktive, naslovljen „Pravica priobčitve del javnosti in pravica do dajanja na voljo javnosti predmetov sorodnih pravic“, določa:

„1. Države članice predvidijo za avtorje izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo vsakršno obliko priobčenja njihovih del javnosti, po žici ali na brezžični način, vključno z dajanjem svojih del na voljo javnosti tako, da imajo člani javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami.

[...]

3. Pravice iz odstavka 1 in 2 se ne izčrpajo z nobenim dejanjem priobčitve javnosti oziroma dajanja na voljo javnosti, kot ju določa ta člen.“

Direktiva 2006/115

9 Člen 8 Direktive 2006/115, naslovljen „Oddajanje in priobčitev javnosti“, v odstavku 2 določa:

„Države članice predvidijo pravico, s katero zagotovijo, da uporabnik plača enkratno pravično nadomestilo, če se fonogram, objavljen v komercialne namene, ali reprodukcija takšnega fonograma uporablja za brezžično oddajanje ali za kakršnokoli priobčitev javnosti, ter zagotovijo, da se to nadomestilo razdeli med zadevne izvajalce in proizvajalce fonogramov. Države članice lahko, če ni dogovora med izvajalci in proizvajalci fonogramov, določijo pogoje glede medsebojne delitve nadomestila.“

Švedska ureditev

10 Direktiva 2001/29 je bila v švedsko pravo prenesena z upphovrättslagen (1960:279) (zakon (1960:279) o avtorski pravici, v nadaljevanju: zakon iz leta 1960). Člen 2 tega zakona ureja izključno pravico avtorjev do reproduciranja njihovih del in njihovo dajanje na voljo javnosti po „priobčitvi“ dela javnosti (tretji odstavek, točka 1) ali njegovi predstavitvi (tretji odstavek, točka 2).

11 Člena 45 in 46 zakona iz leta 1960 urejata sorodne pravice izvajalcev in producentov zvočnih in filmskih posnetkov.

12 Na podlagi člena 47 tega zakona, s katerim se izvaja člen 8(2) Direktive 2006/115, so zvočni posnetki lahko predmet javne predstavitve ali priobčitve javnosti, razen če do te priobčitve pride tako, da imajo posamezniki dostop do zvočnega posnetka na kraju in v času, ki ga sami izberejo. Pri taki uporabi imajo producenti in izvajalci, katerih predstavitev je posneta, pravico do pravičnega nadomestila.

Spora o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 13 Družbi Fleetmanager in NB sta družbi za dajanje v najem motornih vozil s sedežem na Švedskem. Neposredno ali prek posrednikov ponujata v najem vozila, ki so opremljena z radijskimi sprejemniki, med drugim za obdobja, ki niso daljša od 29 dni, kar se v skladu z nacionalnim pravom šteje za kratkoročni najem.
- 14 V sporu med organizacijo Stim in družbo Fleetmanager, ki je bil sprožen pri tingsrätt (sodišče prve stopnje, Švedska), je organizacija Stim predlagala, naj se tej družbi naloži, da ji zaradi kršitve avtorske pravice plača 369.450 švedskih kron (SEK) (približno 34.500 EUR), skupaj z obrestmi. Organizacija Stim je trdila, da je družba Fleetmanager s tem, da je dala tretjim osebam, in sicer družbam za dajanje v najem motornih vozil, na voljo vozila, opremljena z radijskimi sprejemniki, za kratkotrajno dajanje v najem posameznim strankam, prispevala h kršitvam avtorske pravice, ki so jih storile te družbe, ki so javnosti dale na voljo glasbena dela, ne da bi za to imele dovoljenje.
- 15 Sodišče prve stopnje je menilo, da dajanje v najem vozil, opremljenih z radijskimi sprejemniki, pomeni „priobčitev javnosti“ glasbenih del v smislu zakona iz leta 1960 in da je utemeljeno, da se avtorjem teh del da nadomestilo. Vendar je tudi ugotovilo, da družba Fleetmanager pri teh kršitvah avtorske pravice ni bila udeležena, zaradi česar je tožbo organizacije Stim zavrnilo. Ta sodba je bila potrjena v pritožbenem postopku. Organizacija Stim je zoper to sodbo, izdano v pritožbenem postopku, vložila kasacijsko pritožbo pri Högsta domstolen (vrhovno sodišče, Švedska).
- 16 V sporu med organizacijo SAMI in družbo NB je družba NB pri Patent- och marknadsdomstolen (sodišče za intelektualno lastnino in gospodarske zadeve, Švedska) vložila tožbo, s katero je predlagala, naj se ugotovi, da ni dolžna plačati nadomestila organizaciji SAMI za uporabo zvočnih posnetkov med 1. januarjem 2015 in 31. decembrom 2016, ker so vozila, ki jih daje v najem posameznikom in podjetnikom, opremljena z radijskimi sprejemniki in CD-predvajalniki.
- 17 Sodišče, ki mu je bila zadeva predložena, je ocenilo, da je treba zakon iz leta 1960 razlagati v skladu z Direktivo 2001/29 in da v skladu s sodno prakso Sodišča uporaba fonograma iz člena 8(2) Direktive 2006/115 ustreza „priobčitvi javnosti“ v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29. Prav tako je ugotovilo, da je družba NB s tem, da je dala na voljo radijske sprejemnike v vozilih, ki se dajejo v najem, najemnikom navedenih vozil omogočila, da poslušajo zvočne posnetke, in da je torej šlo za tako „priobčitev“. Poleg tega je to sodišče menilo, da so izpolnjeni tudi drugi pogoji za „priobčitev javnosti“. Zato je razsodilo, da mora družba NB organizaciji SAMI plačati nadomestilo in je zavrnilo tožbo, ki jo je vložila družba NB. To sodbo je Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (pritožbeno sodišče v Stockholmu kot pritožbeno sodišče za intelektualno lastnino in gospodarske zadeve, Švedska) razveljavilo. Organizacija SAMI je zoper sodbo, izdano v pritožbenem postopku, vložila kasacijsko pritožbo pri Högsta domstolen (vrhovno sodišče).
- 18 V teh okoliščinah je Högsta domstolen (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
- „1. Ali dajanje vozil, ki so standardno opremljena z radijskimi sprejemniki, v najem pomeni, da je oseba, ki daje vozila v najem, uporabnik, ki ‚priobči javnosti‘ v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29 in člena 8(2) Direktive 2006/115?
2. Kakšen pomen, če sploh, imata obseg dejavnosti dajanja vozil v najem in trajanje najema?“

Predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka

- 19 Organizaciji Stim in SAMI sta po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca z vlogo, ki sta jo v sodnem tajništvu Sodišča vložili 6. februarja 2020, predlagali ponovno odprtje ustnega dela postopka.
- 20 V utemeljitev svojega predloga navajata, da so bili, kot je razvidno iz točk 39, 52 in 53 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, nekateri elementi, ki se v bistvu nanašajo na razlikovanje med zasebno sfero in javno sfero, da bi se ugotovilo, ali obstaja „priobčitev javnosti“, lahko napačno razumljeni. Zaradi tega pa naj zadeva pred Sodiščem ne bi mogla biti dovolj razjasnjena.
- 21 Opozoriti je treba, da je v skladu s členom 252, drugi odstavek, PDEU dolžnost generalnega pravobranilca, da popolnoma nepristransko in neodvisno javno predstavi obrazložene sklepe predloge o zadevah, pri katerih se v skladu s Statutom Sodišča Evropske unije zahteva njegovo sodelovanje. Sodišča ne zavezujejo niti ti sklepi predlogi niti obrazložitev, na podlagi katere je generalni pravobranilec prišel do njih (sodba z dne 30. januarja 2020, Köln-Aktienfonds Deka, C-156/17, EU:C:2020:51, točka 31 in navedena sodna praksa).
- 22 Poleg tega je iz ustaljene sodne prakse Sodišča razvidno, da lahko Sodišče po uradni dolžnosti, na predlog generalnega pravobranilca ali na predlog strank v skladu s členom 83 svojega poslovnika odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka, če meni, da zadeva ni dovolj razjasnjena, ali če je treba v zadevi odločiti na podlagi trditve, o kateri stranke niso razpravljale. Vendar Statut Sodišča Evropske unije in Poslovník strankam ne dajeta možnosti, da predložijo stališče v odgovor na sklepne predloge generalnega pravobranilca (sodba z dne 30. januarja 2020, Köln-Aktienfonds Deka, C-156/17, EU:C:2020:51, točka 32 in navedena sodna praksa).
- 23 V obravnavanem primeru je namen predloga za ponovno odprtje ustnega dela, ki sta ga vložili organizaciji Stim in SAMI, tema omogočiti, da odgovorita na ugotovitve generalnega pravobranilca v sklepnih predlogih.
- 24 Poleg tega Sodišče po opredelitvi generalnega pravobranilca šteje, da ima na voljo vse potrebne elemente, da lahko odgovori na vprašani predložitvenega sodišča, in da so stranke razpravljale o vseh trditvah, ki so pomembne za rešitev obravnavane zadeve.
- 25 Zato ni treba odrediti ponovnega odprtja ustnega dela postopka.

Vprašani za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 26 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 3(1) Direktive 2001/29 in člen 8(2) Direktive 2006/115 razlagati tako, da dajanje v najem motornih vozil, opremljenih z radijskimi sprejemniki, pomeni priobčitev javnosti v smislu teh določb.
- 27 To vprašanje se postavlja v okviru sporov, ki se nanašata, prvič, na obstoj nedovoljene priobčitve glasbenih del javnosti v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29 s strani družb za dajanje v najem vozil, opremljenih z radijskimi sprejemniki, in drugič, na možnost organizacije za kolektivno upravljanje sorodnih pravic izvajalcev, da od teh družb zahteva pravično nadomestilo, če dajanje teh vozil v najem pomeni priobčitev javnosti v smislu člena 8(2) Direktive 2006/115.

- 28 Opozoriti je treba, da je treba v skladu s sodno prakso Sodišča ob tem, da zakonodajalec Unije ni izrazil drugačnega namena, pojem „priobčitev javnosti“, uporabljen v prej navedenih določbah, razlagati, kot da ima enak pomen (glej v tem smislu sodbi z dne 15. marca 2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, točki 49 in 50, in z dne 16. februarja 2017, Verwertungsgesellschaft Rundfunk, C-641/15, EU:C:2017:131, točka 19 in navedena sodna praksa).
- 29 Poleg tega je treba navedeni izraz razlagati ob upoštevanju enakovrednih pojmov, vsebovanih v besedilih mednarodnega prava, in tako, da ostaja združljiv s temi besedili, pri tem pa je treba upoštevati tudi kontekst, v katerega se taki pojmi umeščajo, in namen določb upoštevanih konvencij na področju intelektualne lastnine (glej v tem smislu sodbi z dne 4. oktobra 2011, Football Association Premier League in drugi, C-403/08 in C-429/08, EU:C:2011:631, točka 189, in z dne 15. marca 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, točke od 51 do 56).
- 30 V skladu z ustaljeno sodno prakso pojem „priobčitev javnosti“ združuje dva kumulativna elementa, in sicer „dejanje priobčitve“ dela in priobčitev tega dela „javnosti“ (sodbe z dne 16. marca 2017, AKM, C-138/16, EU:C:2017:218, točka 22; z dne 7. avgusta 2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, točka 19 in navedena sodna praksa, in z dne 19. decembra 2019, Nederlands Uitgeversverbond in Groep Algemene Uitgevers, C-263/18, EU:C:2019:1111, točka 61 in navedena sodna praksa).
- 31 Za ugotovitev, ali je dajanje v najem vozil, opremljenih z radijskimi sprejemniki, dejanje priobčitve v smislu direktiv 2001/29 in 2006/115, je treba opraviti posamično presojo glede na več dodatnih meril, ki niso samostojna in so odvisna drugo od drugega. Ta merila morajo biti poleg tega uporabljena tako posamično kot v interakciji enih z drugimi, ker so lahko v različnih konkretnih situacijah prisotna z zelo različno intenzivnostjo (glej v tem smislu sodbo z dne 14. junija 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, točka 25 in navedena sodna praksa).
- 32 Sodišče je med temi merili večkrat poudarilo ključno vlogo uporabnika in namernost njegovega posredovanja. Ta uporabnik namreč izvaja „dejanje priobčitve,“ če ob popolnem zavedanju posledic svojega ravnanja posreduje, da svojim strankam da dostop do varovanega dela, še zlasti, če te stranke brez tega posredovanja do razširjanega dela ne bi mogle dostopiti ali pa bi do njega dostopile le stežka (glej med drugim sodbe z dne 15. marca 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, točka 82 in navedena sodna praksa; z dne 15. marca 2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, točka 31, in z dne 14. junija 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, točka 26 in navedena sodna praksa).
- 33 Iz uvodne izjave 27 Direktive 2001/29, v kateri je v bistvu povzeta skupna izjava o členu 8 MSOILAP, pa je razvidno, da „samo nudenje fizičnih zmogljivosti, ki olajšajo ali omogočijo priobčitev, še ne šteje za priobčitev v pomenu te direktive“.
- 34 To velja za dobavo radijskega sprejemnika, ki je vgrajen v najemno motorno vozilo in ki omogoča, da se brez kakršnega koli dodatnega posredovanja družbe, ki daje vozila v najem, sprejme prizemno radiodifuzno oddajanje, dostopno na območju, na katerem je vozilo, kot je v bistvu navedel tudi generalni pravobranilec v točki 32 sklepnih predlogov.
- 35 Dobava, kot je ta iz prejšnje točke, se razlikuje od dejanj priobčitve, s katerimi izvajalci storitev svojim strankam namenoma posredujejo varovana dela z distribuiraanjem signala prek sprejemnikov, ki so jih namestili v svojih prostorih (sodba z dne 31. maja 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, točki 47 in 54 ter navedena sodna praksa).
- 36 Zato je treba ugotoviti, da družbe za dajanje v najem vozil s tem, da javnosti dajo na voljo vozila, ki so opremljena z radijskimi sprejemniki, ne izvajajo „dejanja priobčitve“ varovanih del javnosti.

- 37 Te razlage ni mogoče ovreči s trditvijo, da družbe za dajanje v najem vozil svojim strankam dajo na voljo prostore, ki jih organizaciji Stim in SAMI opredeljujeta kot „javne“, in sicer kabino vozil, ki se dajejo v najem, v kateri je mogoče uživati varovana dela prek radijskih sprejemnikov, s katerimi so ta vozila opremljena. Zagotavljanje takega prostora, tako kot zagotavljanje samih radijskih sprejemnikov, namreč ni dejanje priobčitve. Poleg tega je iz sodne prakse Sodišča razvidno, da merilo zasebnega ali javnega prostora, kjer pride do priobčitve, nima vpliva (glej v tem smislu sodbo z dne 7. decembra 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, točka 50).
- 38 V teh okoliščinah ni treba preučiti, ali je treba tako dajanje na razpolago šteti za priobčitev „javnosti“.
- 39 Glede na vse prej navedene preudarke je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 3(1) Direktive 2001/29 in člen 8(2) Direktive 2006/115 razlagati tako, da dajanje v najem motornih vozil, opremljenih z radijskimi sprejemniki, ne pomeni priobčitve javnosti v smislu teh določb.

Drugo vprašanje

- 40 Ob upoštevanju odgovora na prvo vprašanje na drugo vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

- 41 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Člen 3(1) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi in člen 8(2) Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine je treba razlagati tako, da dajanje v najem motornih vozil, opremljenih z radijskimi sprejemniki, ne pomeni priobčitve javnosti v smislu teh določb.

Podpisi